

VÍZGYŰJTŐK, VÍZGYŰJTŐ-GAZDÁLKODÁS

A 2000/60/EK – EU Víz Keretirányelve (EU VKI) alapján, a **vízgyűjtő kerület** a szárazföldnek vagy tengernek egy olyan területe, amely egy vagy több szomszédos vízgyűjtőből áll azok felszín alatti vizeivel és parti tengervizeivel együtt, és amelyet a VKI 3. cikk (1) bekezdése a vízgyűjtő-gazdálkodás fő egységeként határoz meg.

A Duna vízgyűjtő kerület magában foglalja a Duna vízgyűjtőt és a Fekete-tenger partmenti vizeit, illetve partvidéki vízgyűjtőit is. Magyarország teljes egészében a Duna vízgyűjtő kerületén helyezkedik el.

A Duna Védelmi Egyezmény Nemzetközi Bizottsága (a használatos angol rövidítés szerint ICPDR) a Víz Keretirányelv végrehajtását koordináló nemzetközi testület a Duna vízgyűjtőkerületben. A Bizottság a Duna védelmére és fenntartható használatára irányuló

együttműködésről szóló, 1994. június 29-én, Szófiában létrehozott egyezmény keretei között működik. A Bizottság feladata a Keretirányelv követelményének megfelelő, az egész medencére kiterjedő vízgyűjtő-gazdálkodási terv létrehozásának támogatása.

Magyarországot hét szomszédos ország veszi körül, amelyek közül Szlovénia, Ausztria, a Szlovák Köztársaság és Románia európai uniós tagállamok, Horvátország csatlakozásra jelölt, Ukrajna és Szerbia nem csatlakozó országok. Európai státuszuktól függetlenül mindegyikük részes fele az ICPDR-nak, így aktívan rész vesznek a VKI megvalósításában a Duna-medencében.

Az EU VKI alapján, a **vízgyűjtő** egy olyan földterületet jelent, amelyről minden felszíni lefolyás a vízfolyások, folyók, és esetleg tavak sorozatán át a tengerbe folyik egyetlen folyótorkolaton vagy folyódeltán keresztül. A Duna esetében a vízgyűjtő kerület és a vízgyűjtő terület – a Fekete-tenger egy kisebb partvidéki lefolyási területének kivételével – egybe esik egymással. A Duna a Fekete-tenger legnagyobb mellékfolyója, vízgyűjtője Európa második legnagyobb vízgyűjtője, melynek területe 801 463 km². A Duna-medence összesen 19 országot érint. Magyarország a Duna vízgyűjtő adminisztrációs egységén belül, a Duna vízgyűjtőkerület közepén helyezkedik el, és az egyetlen olyan ország, amelynek teljes területe egyetlen vízgyűjtőhöz tartozik.

Részvízgyűjtőnek olyan földterületet nevezünk, amelyről minden felszíni lefolyás a vízfolyások, folyók, és esetleg tavak sorozatán át egy vízfolyás bizonyos pontjához folyik (ami általában egy tó vagy folyók összefolyása). Magyarország a Duna-medence szintjén kijelölt részvízgyűjtők közül háromhoz (Duna Pozsony és a Dráva torkolata között, a Tisza, és a Dráva) tartozik. A Duna részvízgyűjtőjéből – jelentősége miatt – kiemelendő a Balaton részvízgyűjtője, így ez az országos tervezés negyedik részvízgyűjtője.

A **vízgyűjtő-gazdálkodási terv** (VGT) tartalmazza a vízgyűjtő jellemzőinek általános leírását, a jelentős terhelések, valamint az emberi tevékenységeknek a vizek állapotára gyakorolt hatásai összefoglalását, (vagyis a kiinduló állapotot); a környezeti célkitűzéseket (a célállapotot); az oda vezető utat, vagyis az intézkedési program összefoglalását, beleértve azt is, hogy ez hogyan segít elő a célkitűzések elérését. A VGT tartalmazza továbbá a védett területeket (térképi ábrázolással is), valamint a monitoring hálózatot térképét és a vízhasználatok gazdasági elemzésének összefoglalását. Bármely egyéb, releváns program összefoglalása is bekerül a VGT-be, továbbá a társadalmi konzultáció eredményiről is be kell számolni. Az intézkedési program ún. alapintézkedésekből és kiegészítő intézkedésekből áll.

Amennyiben a kötelező jellegű – a vonatkozó nemzeti, illetve Közösségi szabályozáson alapuló - alapintézkedések csomag nem elegendő a jó állapot eléréséhez, kiegészítő intézkedéseket kell bevezetni (pl. egyedi határértékek megállapítása, vizes élőhelyek rekonstrukciója, meder-rehabilitáció, öntözési mód változtatása, művelési ág módosítása, oktatás stb.).

Vízgyűjtő-gazdálkodási tervezési alegységek

A hazai vízgyűjtő-gazdálkodási terv az ország egész területére, ezen belül a Duna-közvetlen, a Dráva, a Tisza és a Balaton részvízgyűjtőin tizenhét vízgyűjtő-gazdálkodási tervezési részegységre készült el. A tervezési részegységeket gyakorlati okokból, továbbá a társadalom hatékonyabb bevonása érdekében a környezetvédelmi és vízügyi igazgatóságok javaslata alapján 42 tervezési alegységre lett felosztva. A vizek jó állapotának elérése érdekében a tervezés valamennyi szintjén szükséges az érintett társadalmi csoportok bevonása a tervezési folyamatba. A vízgyűjtő-gazdálkodási tervet hatévente felül kell vizsgálni.

A vízgyűjtő-gazdálkodási terv és az alapját képező valamennyi dokumentum megtalálható a www.vizeink.hu honlapon. Az egész országra kiterjedő vízgyűjtő-gazdálkodási terv a Környezetvédelmi és Vízügyi Minisztérium irányításával, más minisztériumokkal együttműködve készült el a vízfolyások, az állóvizek és a felszín alatti vizek állapotának javítása, illetve megőrzése érdekében.